

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Petra Körnerová

Název práce: Úloha televize v trávení volného času a její potenciál v prevenci rizikového chování dětí a mládeže

Vedoucí práce: doc. PhDr. Iva Jedličková, CSc.

Oponent práce: Mgr. Leona Stašová, Ph.D.

Téma práce je aktuální, dobře ladí se studiem autorky. Cílem práce je „upozornit na důležitost role televize v trávení volného času dětí a mládeže“ (str. 9). K dílčím cílům dle autorky patří snaha proniknout do problematiky sledování televize jako volnočasové aktivity dětí a mládeže a poukázat na vzdělávací potenciál televize v oblasti rizikového chování. Formulace zacílení diplomové práce by však mohla být ještě více rozpracována a precizována, aby svým vyjádřením postihla i analytickou úroveň studované problematiky. Takto zůstává ve velmi obecné rovině, která je pro diplomovou práci poměrně málo ambiciózní.

Zaměření práce a teoretická část:

Práce je zaměřena teoreticko-empiricky; autorka v úvodu osvětluje stav rozpracování problematiky v odborné literatuře. Zabývá se tématikou volného času a jeho trávení dětmi a mládeží. Přitom si všímá proměn trávení volného času, které se týkají především neorganizovaných volnočasových činností. Samostatnou kapitolu věnuje televizi a dotýká se tohoto média především jako nástroje možného vzdělávání. Třetí kapitolu zacílila autorka na rizikové chování a jeho prevenci.

Zvláště obsahově významné jsou kapitoly 3.2 a 3.3, které poukazují jednak na potenciál televize rizikové chování vyvolávat, posilovat či stimulovat a zároveň na možnost mu naopak předcházet a zeslabovat jej. Tato ambivalentnost je v rukou tvůrců pořadů i těch, kteří jsou zodpovědní za tvorbu televizního programu a jeho obsah. Autorka správně poukazuje i na skutečnost, že specifické je v tomto smyslu hlavně postavení České televize, která se řídí příslušnými zákonnými ustanoveními a má také stanovenou určitou veřejnou misi, zatímco ostatní televizní stanice sledují hlavně komerční cíle. Nicméně název kapitoly 3.3 *Možnosti prevence rizikového chování* je pojat hodně široce, vhodné by bylo zacílení spíše konkrétně na televizi, jak v názvu, tak více i v obsahu kapitoly (zmíněno je pouze v závěru této části textu).

Empirické šetření: Empirická část si klade za cíl „zjistit výskyt daných pořadů za stanovené časové období a uskutečnit, dle určených kritérií, jejich rozbor; zmapovat zvyky a názor dětí v kontextu sledování televize“. Autorka formuluje pět hypotéz, tyto však nenavazují na vyslovení výzkumných otázek. Při četbě hypotéz a jejich pečlivého zdůvodnění (které lze ocenit) se nabízejí otázky:

- Jaký vztah má formulace H2 k preventivnímu či vzdělávacímu potenciálu televize?

- U H4 je použita formulace, která obsahuje více proměnných (preventivní složka a informace o dopadech). Jak bude vztah testován?
- Co je to reálná formální stránka pořadu u H5? Rovněž tak se neshoduje plně znění této hypotézy s tím, co autorka nakonec testuje. Děti se totiž ptá, kdo *by* měl pořad moderovat, v kolik hodin *by* se měl pořad vysílat, atp. Jde tedy spíše o představy dětí o tom, jak by to u pořadu mělo být, nikoliv o „názor dětí na formální stránku pořadu“. Při této příležitosti je rovněž k diskusi to, zda jsou děti ve věku 10 – 12 let schopny posoudit to, jak by měl preventivní pořad vypadat, kdo by jej měl moderovat, atp.? Umějí si vůbec takový pořad představit?

K testování hypotéz je využito techniky dotazníku s dvanácti položkami a obsahové analýzy televizních pořadů čtyř vybraných televizních stanic. Interpretace dat je přehledná a srozumitelná. Dílčí výsledky jsou inspirativní a nabízejí řadu momentů k zamyšlení. Čtenář se jistě může ptát např. na to, zda děti, které mají ve svém pokoji televizní přijímač, jsou těmi, které častěji sledují preventivní pořady (alespoň jeden zmíněný, který vzhledem k času sledovat mohou) a zda se nějak liší jejich představy o pořadu od dětí ostatních.

Pochybnosti se ukrádají u porovnávání získaných dat v tabulce i rozhodnutí o platnosti H5 (již zmíněno výše v souvislosti s formulací hypotézy), protože se porovnávají představy dětí s atributy některých pořadů. Hypotéza je ale formulována poněkud jinak a není zřejmé, na základě čeho je platnost ověřena. V jakém případě by byla hypotéza přijata jako platná?

Využitelnost pro praxi je limitovaná vzhledem k masivnímu nástupu nových elektronických médií, jimž mladá generace věnuje dnes zřejmě větší pozornost než televizi.

Rozsah práce odpovídá plně požadavkům kladeným na diplomové práce.

Práce s odbornými zdroji:

Citované prameny jsou aktuální, většinou tuzemské. Odkazy je vhodné uvést i na str. 19 a 20, nejen v avizované příloze. Vhodné by bylo uvedení i dalších zdrojů informací o trávení volného času dětmi a mládeží. Odkazy pouze na portál Národního registru výzkumů o dětech a mládeži a jeho zdroje nemusejí být nutně plně reprezentativním průřezem šetření na toto téma.

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce:

Text je psán srozumitelnou formou bez větších chyb a překlepů. V podkapitole 3.1 se vyskytují nečíslované části textu se samostatnými názvy.

Naplnění cíle práce je vázáno na jeho formulaci (viz výše). Autorce se jistě podařilo „upozornit na důležitost televize“ nebo poukázat na její vzdělávací potenciál. Zpracování tématiky však zůstává spíše v deskriptivní podobě. Empirické šetření má svoje některá omezení, jež byla popsána výše. Ambicióznější či konkrétnější zacílení textu by mohlo přinést i zajímavější výstupy. Autorce však jistě nelze upřít zájem o zpracovávané téma či jeho soulad se studovaným oborem a vhodné propojení s ním. Text má tedy i přes uvedené výhrady naději na úspěšnou obhajobu.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

- Jak byste celkově hodnotila vzdělávací potenciál televize?
- Současné výzkumy ukazují na daleko masivnější využívání elektronických médií ve srovnání s televizí u mladé generace. Stejný výsledek ostatně vychází i z dat realizovaného empirického šetření v rámci této závěrečné práce. Není v tomto smyslu televize poněkud „zastaralým médiem“ pro studovanou věkovou kategorii? Jak

vnímáte vzdělávací potenciál nových médií ve vztahu k jejich možnostem v oblasti prevence rizikového nebo nežádoucího chování?

- V současnosti se v televizi objevuje také typ pořadu v podobě „reklamy s preventivním obsahem“ - např. v oblasti používání internetu. Jaká je sledovanost takových pořadů (lze-li zjistit)? Domníváte se, že také délka sdělení může mít vliv na přijímání mediálního obsahu? (Tedy, že na diváky má např. kratší sdělení větší dopad než delší pořad - v textu je uváděno, že záleží především na tom, jak a kým je sdělení předáváno.)
- V jakém případě by nerovnoměrné složení vzorku ve výzkumném souboru hrálo roli při zpracování získaných dat?
- Jsou názory dětí na to, jak by měl pořad vypadat, příp. kdy by měl být vysílán, skutečně vhodným rozhodovacím kritériem pro úvahy v této oblasti? Pokud ano, proč?

Datum: 23. 12. 2016